

lista (ki ceni trdo delo ter vlaga v inovacije in znanje) nastopi kot moralno čista protiutež pokvarjenemu in parazitskemu finančniku.² Ali pa se, na enak način, liberalizaciji upira z zagovorom preudarne državne regulacije (brez problematizacije in kritike osnovnih strukturnih protislovij kapitalizma, ki naj bi jih država v svoji neskončni modrosti nekako znala ukrotiti ali vsaj brzdati), kar pomeni, da mesto »radikalne« kritike kapitalizma danes zaseda tisto, kar bi pol stoletja nazaj, v času državno reguliranega kapitalizma, veljalo za politični konformizem. Resnost situacije (intenziven napad na družbeno reprodukcijo skozi varčevalne ukrepe) pri tem deluje kot alibi za »odgovornost« pri iskanju alternativ in nezmožnost ali nepripravljenost na radikalnejšo kritiko (Teorija iz tetrane, 2012).

Kot da notranje težave in (značilna) razklanost na levici ne bi bile dovolj, tudi desnica (ekonomska desnica – to poudarjamo, ker neoliberalno ekonomsko in socialno politiko pogosto izvajajo tudi stranke in posamezni politiki, ki se deklarirajo kot leve/i in ki imajo levičarske poglede na kulturna vprašanja) ne sodeluje ravno zgledno. Za razliko od nekdanjih marksističnih inštitutov in šolskih predmetov, ki so vključevali temelje marksizma, danes nikjer, niti na še tako z gospodarstvom povezanih in odličnih zasebnih univerzah, ne najdemo predmeta z naslovom osnove neoliberalizma ali neoliberalna ekonomika ali politična misel neoliberalizma. Politiki, ki izvajajo tisto, kar naj bi bile neoliberalne politike, odločno zavračajo to oznako. Nihče med politiki ali ekonomisti se ne definira kot neoliberallec, deloma zaradi negativnih političnih konotacij te oznake, deloma pa tudi zato, ker se je težko identificirati z nečim, kar nima konsistentne idejne podlage, kanonskih besedil, jasno artikuliranih osnovnih načel itn.

A vseeno nekaj takega kot neoliberalizem obstaja – današnji kapitalizem ni preprosta ponovitev kapitalizma iz 19. stoletja po vmesnem hibridnem socialdemokratskem obdobju; za ponazoritev razlike med tem, kar politiki, ko izvajajo neoliberalno politiko, dejansko delajo in med tem, kar mislijo, da delajo, ter za približanje jasnejši definiciji neoliberalizma kot družbeno-zgodovinskega procesa in ideološke doktrine lahko uporabimo dva aktualna lokalna primera. V nedavnem intervjuju je ekonomist in bivši finančni minister Janez Šušteršič na vprašanje, kako je lahko iz mladostnega upornika danes postal neoliberallec, odgovoril, da ni neoliberallec in da je sama oznaka nesmiselna (Šušteršič, 2012) – na-

2 Politično regresivne in potencialno fašistične implikacije takšne družbene »kritike« so, upam, očitne.